

(Данас, 25.2.2010)

Сећате ли се Г-2? Због финансијских тешкоћа и замршених спољних односа Америке заједно са економским успоном Кине прошле године су многи прогнозирали да ће бити неопходан неки вид „сувласништва“ између ове две земље. Г-8 се проширила из нужде на Г-20, која би се, када год је то било битно, отарасила нуле: Сједињене Државе и Кина би вукле све конце.

Ова идеја је представљала исувише поједностављен одраз глобалне реалности. Њоме нису обухваћене остале силе у развоју попут Бразила и Индије. Њоме је пренаглашена слабост Америке, која је и даље једина суперсила на планети. Она је такође „заударала“ на то да је Европска унија уз зловољу схватила да постоји велика вероватноћа да буде прилично маргинализована због своје неспособности да јединствено делује када је реч о спорним питањима.

Упркос свему томе, у идеји Г-2 било је довољно кредибилитета да би се она могла спровести у дело. Након прве посете председника Барака Обаме Кини у новембру прошле године, током које је прихватио улогу попустљиве стране, појачан је утисак да постоји споразум између садашње и будуће велике силе.

То је било прошле године, а ово је садашњост и идеја се чини много мање могућом. Зашто је Г-2 тако брзо постала незамислива?

Прво, slabим економским опоравком у Америци и Европи у центар пажње се ставља бујајући извоз Кине и нетарифне баријере са којима се суочавају потенцијални увозници производа у Кину. Имали бисте потешкоћа да пронађете чланове америчког Конгреса који не приписују неке од проблема Америке, укључујући смањење броја припадника средње класе, наводној манипулацији валуте у Кини.

Кина можда може да укаже на огромни број обвезница америчког Трезора које је купила и тако помогла да се финансира огромни амерички буџетски дефицит. Кинези гунђају

због неправде која им је нанета јер су оптужени за глобални економски дисбаланс.

Критичари сматрају да држање вредности валуте испод њене праве вредности представља део намерне стратегије за одржање раста, чиме се избегава спорна политика растуће стопе незапослености у систему који нема институционализоване канале за изражавање народног незадовољства. Уколико ово питање ускоро не почне да се решава, то ће неизбежно довести до протекционизма у Америци и Европи. Заговорници трговинске политике „око за око, зуб за зуб“ чак су пронашли цитате подршке у вези са овом темом код Адама Смита.

Други проблем који ће вероватно растури Г-2 пре него што је заправо и добила свој облик јесте утицај кинеског ауторитаризма на слободни проток информација. Сукоб Кине са Гуглом и амерички протести због сајбер напада на америчке мете подсећају спољни свет, као и медије САД и политичку елиту, на разлике у вредностима које постоје између две земље.

Исход самита о климатским променама у Копенхагену представља трећи разлог за забринутост. Кина је била са многих страна оптужена да блокира постизање амбициознијег резултата, позивајући се на државни суверенитет уз убеђење да је увек у праву на шта је свет био навикнут да слуша од бившег председника САД Џорџа Буша. Кинески званичници треба да упамте да Американци такође имају „образ“ који не желе да изгубе.

Поједини као четврти разлог који осујећује целу причу о Г-2 наводе спор о продаји оружја Тајвану и посету далај-ламе Вашингтону. То су прилично уобичајена питања, а кинески званичници су довољно паметни да знају да Обама није имао много избора, него да донесе оне одлуке у вези с овим проблемима које је донео, имајући у виду недавно понашање кинеске владе.

Далеко већу забринутост побуђују питања која тек треба да буду у игри. Како ће Кина реаговати на било коју иницијативу за увођење строжих санкција Ирану због нуклеарног програма? Уколико Кина блокира акцију у Савету безбедности УН, односи са Америком ће бити деградирани, те ће досегнути тачку на којој ће свака прича о Г-2 изгледати смешно. Денг Ксиаопинг, архитекта кинеског економског успона, саветовао је своје колеге да повлаче тајне потезе у односу са остатком света. „Сакријте своју бистрину, сачекајте своје време“, гласио је његов савет. Као неко ко верује да успон Кине треба да

Могу ли САД и Кина да удруже снаге у решавању горућих глобалних питања

Пише: Крис Патен

петак, 26 фебруар 2010 09:06

донесе добро свету, надам се да ће на Денгов мудри савет обратити пажњу они кинески званичници за које се стиче утисак да мисле да је прави тренутак да почну да предузимају одлучне акције.